

Bruselj, 12. januar 2024
(OR. en)

5406/24

JEUN 8

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	12. januar 2024
Prejemnik:	Thérèse BLANCHET, generalna sekretarka Sveta Evropske unije
Št. dok. Kom.:	COM(2024) 1 final
Zadeva:	SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ o evropskem letu mladih 2022

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2024) 1 final.

Priloga: COM(2024) 1 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 10.1.2024
COM(2024) 1 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

o evropskem letu mladih 2022

{SWD(2024) 1 final}

1. UVOD

Mladi Evropejci v letu 2024 so najbolj izobražena, tehnološko podkovana, mobilna in povezana generacija vseh časov. Mladi državljani EU v povprečju poročajo o precej visokih ravneh subjektivne dobrobiti¹. Dejavni so v družbi, v kateri živijo², in tvorijo starostno skupino, ki je najbolj zadovoljna z načinom delovanja demokracije v EU³. Obenem so jih zaznamovale svetovna finančna kriza v letu 2008, pandemija COVID-19 in sedanja ruska vojna agresija proti Ukrajini. Nestanovitnost, negotovost in največje spremembe doslej so za 73 milijonov mladih⁴ v Evropski uniji postale nekaj običajnega, to pa vpliva na njihove življenjske priložnosti in duševno zdravje. Kljub številnim krizam mladi v današnjem času postajajo zelo odporni.

Ta okvir oblikuje stališča, potrebe in vedenje današnje mladine.

Čeprav so mladi heterogena skupina, ki izraža različne in včasih tudi nasprotujoče si poglede, je nekaj jasno: ponujajo **edinstven generacijski vidik**. Vključevanje tega raznolikega vidika mladih v postopke odločanja o sedanjosti in prihodnosti ni zgolj pravično, temveč tudi potrebno.

Zaradi razsežnosti izzivov, s katerimi se spoprijemamo danes, je nujno, da se udeležujejo vsi. Da bi ohranili demokracijo, zagotovili mir, neomajno vztrajali pri evropskih vrednotah ter čim bolj izkoristili zeleni in digitalni prehod, potrebujemo **ustvarjalnost, energijo in raznolike talente** vseh državljanov, zlasti mladih.

Zato je predsednica Ursula von der Leyen v svojem govoru o stanju v Uniji z dne 15. septembra 2021⁵ predlagala, da se leto 2022 določi za evropsko leto mladih, da bi se poklonili odpornosti mladih med pandemijo COVID-19 in okrepili njihovo vlogo pri oblikovanju prihodnosti Evrope v svetu po pandemiji. Podporo močni mladinski razsežnosti v prednostnih nalogah in politikah EU so izrazili tudi Evropski parlament in Svet ter glavne organizacije deležnikov, kot je Evropski mladinski forum.

„Izrazi svojo vizijo“: to je bil slogan evropskega leta mladih, katerega cilj je bil mladim zagotoviti **pozitivne obete**, okrepiti njihovo **participacijo v demokratičnem življenju** v skladu z Lizbonsko pogodbo in jim omogočiti **večjo vlogo pri oblikovanju politik EU**.

Prihodnje **evropske volitve**, ki bodo potekale junija 2024, dodatno povečujejo pomen udeleževanja mladih v demokratičnem procesu. Naslednja sestava Evropskega parlamenta bo imela odločilen glas na področjih, ki zadevajo mlade: to so zdravje in dobrobit, okolje in podnebje, izobraževanje in usposabljanje, mednarodno sodelovanje in evropske vrednote ter zaposlovanje in vključevanje. Zato je ključno, da mladi državljani izkoristijo priložnost in izrazijo svojo izbiro za Evropo ter si zagotovijo zeleno zastopnost v neposredno izvoljeni skupščini EU.

Evropska komisija je zavezana, da bo še naprej izpolnjevala pričakovanja mladih, saj jim želi omogočiti boljšo prihodnost. Ta zaveza se bo okrepila z uvedbo t. i. **pregleda z vidika mladih**, da bi se pri oblikovanju politik zagotovilo sistematično upoštevanje vplivov politik EU na mlade, **pri**

¹ Leta 2022 so mladi v starosti od 16 do 29 let zadovoljstvo z življenjem v povprečju ocenili s 7,3 točke na lestvici od 0 (zelo nezadovoljni) do 10 (zelo zadovoljni) (Eurostat, *Quality of life indicators - overall experience of life (Kazalniki kakovosti življenja – splošne življenjske izkušnje)*).

² Raziskava Flash Eurobarometer 502 – *Youth and Democracy in the European Year of Youth* (Mladi in demokracija v evropskem letu mladih), maj 2022.

³ Raziskava Evropskega parlamenta, pomlad 2023: *Democracy in action - One year before the European elections* (Demokracija v akciji – eno leto pred evropskimi volitvami).

⁴ Najnovejši razpoložljivi statistični podatki Eurostata o skupnem številu mladih (v starosti od 15 do 29 let). Glej: Pregledna plošča EU – Mladi – Eurostat (europa.eu).

⁵ Govor o stanju v Uniji leta 2021 (europa.eu).

čemer bi se v celoti izkoristil okvir za boljše pravno urejanje. Cilj je zagotoviti, da se na vseh področjih politike upoštevajo potrebe mladih in njihov glas.

V tem sporočilu so v skladu s členom 7 Sklepa (EU) 2021/2316 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. decembra 2021 o evropskem letu mladih (2022)⁶ opisani glavni dosežki leta mladih in **prednostni ukrepi**, s katerimi se ohranja zapuščina leta mladih. Komisija te ukrepe predlaga v skladu s členom 6, točka (e), Pogodbe o delovanju Evropske unije, po katerem ima EU na področju mladih pristojnosti za izvajanje ukrepov za **podporo, uskladitev ali dopolnitev ukrepov držav članic**. Delovni dokument služb Komisije, ki je spremljajoči dokument k temu sporočilu, zlasti vsebuje celovito poročilo o izvajanju, rezultatih in splošni oceni leta mladih.

To sporočilo in delovni dokument služb Komisije bosta skupaj s prihodnjim ocenjevalnim poročilom Komisije o strategiji EU za mlade (2019–2027)⁷ (ki se pričakuje v letu 2024) pomagala **oblikovati prihodnost mladinske politike EU in okrepiti prispevek mladih k oblikovanju politik EU**⁸.

2. EVROPSKO LETO MLADIH – GLAVNI DOSEŽKI⁹

Uspeh leta mladih je bil rezultat **prizadevanj več deležnikov za soustvarjanje na več ravneh**, pri katerem so sodelovali institucije EU, države članice, deležniki na področju mladine in mladi. Komisija je v skladu z zahtevami iz sklepa o evropskem letu mladih¹⁰ in za zagotovitev optimalnega usklajevanja za leto mladih oblikovala skupino 29 nacionalnih koordinatorjev, ki so jih imenovala države članice EU¹¹, šestih nacionalnih kontaktnih točk v državah, pridruženih programu Erasmus+, in več kot 120 deležnikov na področju mladine na evropski ravni.

K delu te skupine so aktivno prispevali Evropski parlament, Evropski ekonomsko-socialni odbor in Odbor regij. Rezultat te široke mobilizacije različnih akterjev pri pripravi in izvajanju leta mladih so bila nova partnerstva na vseh ravneh, kar bo pozitivno vplivalo na sodelovanje mladih v prihodnjih letih.

Leto mladih je bilo uspešno pri obsežni mobilizaciji in udejstvovanju na vseh ravneh. **Več kot 2 700 deležnikov**¹² iz vse EU in zunaj nje je registriralo dejavnosti na zemljevidu evropskega mladinskega portala ter s tem prispevalo k štirim ciljem leta mladih¹³.

Dejavnosti v okviru leta mladih so bile **namenjene mladim** ter so se izvajale **z mladimi in s strani mladih**. Približno 92 % nacionalnih koordinatorjev in nacionalnih kontaktnih točk zunaj EU je sodelovalo z nacionalnimi mladinskimi sveti, ki so jih sestavljali mladi. Nacionalni mladinski sveti so bili vključeni v 16 od 18 usmerjevalnih skupin/mrež, vzpostavljenih na nacionalni ravni, medtem ko so bile v 12 takih skupin/mrež vključene druge mladinske organizacije.

Leto mladih je evropske, nacionalne, regionalne in lokalne institucije približalo mladim. Večje število mladih Evropejcev je iz prve roke izkusilo dodano vrednost, ki jo EU prinaša v njihovo življenje, kako podpira njihov osebni razvoj ter jim zagotavlja ključna sredstva in spretnosti, da bodo

⁶ Sklep (EU) 2021/2316 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. decembra 2021 o evropskem letu mladih (2022), str. 1.

⁷ Resolucija Sveta Evropske unije in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine: strategija Evropske unije za mlade 2019–2027.

⁸ Ukrepi, povezani z mladinsko politiko EU, predlagano v tem sporočilu, se bodo razvijali v sinergiji z ukrepi v okviru strategije EU o otrokovih pravicah (COM(2021) 142 final).

⁹ Celovito poročilo o dosežkih v okviru evropskega leta mladih je vključeno v spremljajoči delovni dokument služb Komisije.

¹⁰ Sklep (EU) 2021/2316 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. decembra 2021 o evropskem letu mladih (2022).

¹¹ Ker je v Belgiji mladinska politika v pristojnosti treh jezikovnih skupnosti, so bili tam imenovani trije koordinatorji.

¹² Število deležnikov, ki so naložili dejavnosti na zemljevid na evropskem mladinskem portalu.

¹³ Sklep (EU) 2021/2316 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. decembra 2021 o evropskem letu mladih (2022).

lahko postali aktivni državljani ter zagovorniki solidarnosti in pozitivnih sprememb. Približno 83 % dejavnosti v okviru leta mladih je potekalo v živo. Ta prizadevanja za ozaveščanje so bila pomembna z vidika obveščanja mladih, tudi tistih z manj priložnostmi, o številnih priložnostih.

Vpliv ozaveščanja v okviru leta mladih	Dialogi o mladinski politiki
Več kot 13 000 dejavnosti , ki jih je organiziralo 2 700 deležnikov v 67 državah , je bilo registriranih na evropskem mladinskem portalu mladih. 92 % nacionalnih koordinatorjev in kontaktnih točk je sodelovalo z mladinskimi sveti, ki jih sestavljajo mladi. Več kot 1 milijon ogledov strani na evropskem portalu mladih. Aktivnosti na kanalih družbenih medijev mladih v EU: – 210 milijonov prikazov, – 10 milijonov interakcij, – doseženih 91,4 milijona ljudi.	Približno 300 mladih je sodelovalo v dialogih o mladinski politiki z evropskimi komisarji in komisarkami. Delili so svoje zamisli in spoznanja ter se seznanili z delovanjem EU. Povezovali so se s svojimi vrstniki ter razvijali znanje in izkušnje na različnih področjih politike. Njihov glas se je okrepil prek spletnih komunikacijskih kampanj v okviru dialogov. 95 % udeležencev je dialoge ocenilo kot odlične / zelo dobre.

Največje pričakovanje mladih v letu mladih je bilo, da bi družba in odločevalci bolj prisluhnili njihovim zahtevam in jih začeli uresničevati¹⁴. Mladi so bili v okviru leta mladih v središču politične agende in so imeli veliko **priložnosti, da izrazijo svoje vizije in zamisli** v zvezi z vprašanji, ki so zanje pomembna. Skoraj 90 % deležnikov iz mladinskega sektorja in 66 % mladih, ki so zagotovili povratne informacije, je potrdilo, da jim je leto mladih omogočilo, da se je slišal njihov glas.

Vključevanje vidika mladih na področja politike EU¹⁵ je bil glavni cilj evropskega leta mladih, ki je bil dosežen z obsežno mobilizacijo med službami Komisije. Svoj prispevek je zagotovilo več kot 30 služb Komisije, in sicer z več kot **130 pobudami politike za mlade, pri čemer so bile mnoge od teh razvite prav v sodelovanju z mladimi**. Vrednost ustreznih programov in instrumentov EU za uresničevanje ciljev leta mladih, med drugim v okviru kampanj, dogodkov in razpisov za zbiranje predlogov, je bila **ocenjena na 140 milijonov EUR**. Na nacionalni ravni je **81 %** nacionalnih koordinatorjev in nacionalnih kontaktnih točk poročalo, da so sodelovali tudi z ministrstvi ali javnimi organi, ki niso pristojni za mladinsko politiko. **69 %** jih je vzpostavilo usmerjevalne skupine/mreže za leto mladih (od tega so **61 %** takih skupin/mrež oblikovala ministrstva/javni organi, ki ne delujejo na področju mladine).

Glavni cilji leta mladih, usmerjeni v večjo participacijo mladih in vključevanje vidika mladih na vsa področja politike, so bili jasno doseženi in jih je treba ohraniti. Evropsko leto mladih je bilo zgodba o uspehu evropskega sodelovanja, njegova zapuščina pa mora živeti naprej.

¹⁴ Raziskava Flash Eurobarometer 502 – Mladi in demokracija v evropskem letu mladih, maj 2022.

¹⁵ Leto mladih je bilo usmerjeno na devet področij politike, ki so še posebno pomembna za mlade: evropska učna mobilnost, zaposlovanje in vključevanje, dialogi o politiki in participacija, zeleni in digitalni prehod, kultura, zdravje, dobrobit in šport, mladi in svet ter solidarnost z Ukrajino.

3. POT NAPREJ

Komisija bo v skladu z zapuščino leta mladih in strategijo EU za mlade za obdobje 2019–2027 nadalje ukrepala **na dveh ključnih področjih**:

- mladim zagotoviti večjo vlogo pri oblikovanju politik EU in
- obravnavati vprašanja, povezana z mladimi, na vseh področjih politike.

Ta prizadevanja bodo temeljila na **okviru Komisije za boljše pravno urejanje**, ki zagotavlja jasno strukturo za posvetovanje z deležniki in oceno učinka. Komisija bo zagotovila okrepljeno notranjo zmogljivost za delo z mladimi ter vzpostavila poglobljen in neprekinjen dialog z deležniki v celotnem ciklu oblikovanja politik.

Razmisleki Komisije temeljijo na različnih predlogih za nadaljevanje prizadevanj za poglobitev mladinske razsežnosti v politikah EU¹⁶. **Evropski mladinski forum** je podal predloge za oceno učinka EU z vidika mladih¹⁷. **Evropski parlament** je v resoluciji o zapuščini leta mladih¹⁸ Komisijo pozval, naj sprejme oceno učinka EU z vidika mladih, da bi zagotovila udejstvovanje in zavezanost mladih pri pripravi politik EU. **Svet** je v svojih sklepih o vključevanju mladih¹⁹ Komisijo pozval, naj znotraj okvira za boljše pravno urejanje upošteva vpliv novih politik na mlade.

3.1 ZAGOTAVLJANJE VEČJE VLOGE MLADIH PRI OBLIKOVANJU POLITIK EU

Solidarnost med generacijami bi morala navdihovati vsak ukrep, ki ga sprejme EU. Komisija je zavezana spoštovanju medgeneracijske pravičnosti pri svojih odločitvah, saj „moramo naslednji generaciji zapustiti lepši svet“²⁰. Poleg tega številne pobude politike in odločitve EU neposredno vplivajo na življenje današnje generacije mladih, kar je razvidno tudi iz evropskih ciljev mladih²¹, ki so sestavni del strategije EU za mlade. Zato je vključevanje oziroma upoštevanje mladinske razsežnosti na vseh ustreznih področjih politike prednostna naloga sodelovanja na področju mladinske politike EU.

Da bi **Komisija** pri oblikovanju ali spreminjanju politik na vsa področja politike vključila vidik mladih, **bo zagotovila t. i. pregled z vidika mladih**, pri čemer se bo v celoti oprla na orodja za boljše pravno urejanje in posvetovalna orodja. Ta pregled z vidika mladih se ne začne iz nič, saj ima Komisija že na voljo sklop ustreznih **orodij za boljše pravno urejanje**²², ki jih bo dopolnjevalo več **instrumentov za mlade** v okviru strategije EU za mlade za obdobje 2019–2027²³.

¹⁶ Evropski ekonomsko-socialni odbor je sprejel mnenje na lastno pobudo o oceni učinka EU z vidika mladih ([SOC/728 Ocena učinka EU z vidika mladih](#)); Odbor regij se na „oceno učinka z vidika mladih“ sklicuje v [Listini o mladih in demokraciji](#), ki je bila predstavljena v okviru Evropskega mladinskega foruma.

¹⁷ [Evropski mladinski forum – ocena učinka EU z vidika mladih](#).

¹⁸ [Resolucija Evropskega parlamenta z dne 24. novembra 2022 o zapuščini evropskega leta mladih 2022 \(2022/2953\(RSP\)\)](#).

¹⁹ [Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o spodbujanju vključevanja mladih v postopke odločanja o politikah v Evropski uniji, \(C/2023/1342\)](#).

²⁰ [Stanje v Uniji leta 2022 \(europa.eu\)](#).

²¹ [Evropski cilji mladih | Evropski mladinski portal \(europa.eu\)](#).

²² Agenda Evropske komisije za boljše pravno urejanje zagotavlja pregledno pripravo zakonodaje EU na podlagi dokazov, ki temelji na stališčih vseh zadevnih strani. Glej: [Boljše pravno urejanje \(europa.eu\)](#).

²³ [Resolucija Sveta Evropske unije in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o okviru za evropsko sodelovanje na področju mladine: strategija Evropske unije za mlade 2019–2027](#).

3.1.1 PREGLED Z VIDIKA MLADIH: CELOVITA UPORABA ORODIJ ZA BOLJŠE PRAVNO UREJANJE IN POSVETOVALNIH ORODIJ

Komisija bo zagotovila, da se bodo obstoječa **orodja za boljše pravno urejanje v celoti izkoristila**. V zbirki orodij za boljše pravno urejanje so opredeljena ključna vprašanja za ugotavljanje, kako pomembni so učinki za mlade:

- **orodje št. 31** o izobraževanju in usposabljanju, kulturi in mladini vključuje smernice, sklice in podlago v zvezi s tem, kako oceniti učinke na mlade (demokratsko življenje, državljansko udejstvovanje, izobraževanje in usposabljanje, trg dela, zdravje in dobrobit, vključevanje ter boj proti revščini);
- **orodje št. 29** o temeljnih pravicah, vključno s spodbujanjem enakosti, vključuje izrecno sklicevanje na vidik starosti in otrokove pravice pri ocenjevanju učinkov in blažitev morebitnih negativnih učinkov, kadar lahko odločitve politike, ki naj bi bile nevtralne, različno učinkujejo na določene skupine, tudi kadar tak učinek ni niti nameren niti predviden;
- **orodje št. 20** o strateškem predvidevanju podpira ocenjevanje, kako lahko povezani megatrendi, na primer demografske spremembe, dostop do omejenih surovin ter hitro spreminjajoče se tehnološke in socialno-ekonomske razmere, vplivajo na mlade.

Celovito izvajanje orodij za boljše pravno urejanje bo omogočilo **pregled z vidika mladih**. Vidik mladih bo vključen v oblikovanje politik v **štirih ključnih fazah**:

1. **ocenjevanje pomena za mlade** – Komisija ob podpori svojih mladinskih korespondentov (glej v nadaljevanju) in po potrebi z vključitvijo mladinske mreže oceni, ali bo imela načrtovana pobuda, vključena med prednostne pobude iz Priloge I k delovnemu programu Komisije, bistven pomen za mlade. Za opredelitev teh ključnih prednostnih pobud se bo uporabljal dosleden postopek;
2. **posvetovanja z mladimi** – če je pobuda označena kot še posebno pomembna za mlade, bo Komisija preučila možnost posebnega posvetovanja z mladimi (ciljno usmerjene ankete, razprave z mladimi, predstavniškimi mladinskimi organizacijami ali platformo deležnikov na področju mladine). Poleg tega bo v takih primerih v javna posvetovanja vključen obvezen sklop vprašanj, namenjenih mladim, z možnostjo opredelitve starostne skupine anketirancev. To bo v pomoč pri nadaljnjem spodbujanju prispevkov mladih in njihovi predstavitvi v ocenah učinka. Za olajšanje posvetovanj na nacionalni ravni bi se lahko mobilizirali novi nacionalni/regionalni koordinatorji za mlade (glej v nadaljevanju);
3. **ocena učinka** – Komisija ob podpori mladinskih korespondentov izvede oceno učinka, pri čemer uporabi vsa orodja za boljše pravno urejanje, ki veljajo za še posebno pomembna za mlade, in zagotovi ustrezno analizo učinkov na mlade, kadar so ti opredeljeni kot pomembni;
4. **nadzor** – **Odbor za regulativni nadzor** preveri, ali so vsi učinki ustrezno analizirani, vključno z učinki na mlade in posvetovanji z njimi, kadar so označeni kot še posebno pomembni za pobudo.

Da bi se ohranil politični zagon vključevanja mladih v nove pobude ter pridobili izkušnje in znanje na področju odločanja na ravni EU, nacionalni in regionalni ravni, bo Komisija organizirala vrsto **okroglih miz, posvečenih vključevanju mladih**, ki se jih bodo udeležili ustrezni deležniki, zlasti mladinske organizacije, države članice in druge institucije EU. Okrogle mize bodo potekale v povezavi z objavo delovnega programa Komisije in bodo zagotavljale spremljanje spoznanj, pridobljenih s pregledom z vidika mladih, za katerega bo poskrbela Komisija, in vključevanje mladih v okviru strategije EU za mlade.

Da bi Komisija povečala vključevanje mladih v oblikovanje politik, bo tudi:

- **sodelovala v dialogu z ustreznimi partnerji in deležniki na področju mladine** ter jih dodatno vključila v pripravo ustreznih predlogov politik. Komisija bo v ta namen nadalje spodbujala mlade k aktivni participaciji in omogočila, da se bo slišal njihov glas na javnih in ciljnih posvetovanjih, v dialogih z oblikovalci politik in državljskih forumih;
- nadaljevala uspešne **dialoge o politikah s komisarji in komisarkami**, ki so bili vodilna pobuda v letu mladih. Mladi iz vse Evrope in širše bodo redno imeli priložnost, da s komisarji in komisarkami izmenjajo mnenja o ključnih temah in pobudah, osredotočenih na delovni program Komisije;
- dodatno okrepila svoje **notranje zmogljivosti za delo z mladimi**. Komisija bo na podlagi izkušenj, pridobljenih v letu mladih, ohranjala notranjo **mladinsko mrežo Komisije**, v kateri bi bili **mladinski korespondenti** na svojih področjih politike primarna kontaktna točka za vprašanja, povezana z mladimi, ter bi pomagali okrepiti medsektorsko sodelovanje in vključevanje mladih. Ta mreža, ki jo bo spodbujal **koordinator EU za mlade**, bo delila informacije o politikah, ki se pripravljajo in bi lahko vplivale na mlade, in se bo povezala s skupino v okviru platforme deležnikov na področju mladine;
- Komisija se je po Konferenci o prihodnosti Evrope, najboljšem primeru uresničevanja vseevropske demokracije doslej, odločila, da mladim državljanom omogoči večjo vlogo pri oblikovanju politik EU z redno organizacijo **državljskih forumov** z naključno izbranimi udeleženci, med katerimi je tretjina mladih, da bi razpravljali o nekaterih ključnih pobudah politike²⁴. Od zaključka konference so bili organizirani trije forumi, v okviru katerih so potekale razprave o živilskih odpadkih, virtualnih svetovih in učni mobilnosti. Močno mladinsko razsežnost bi bilo treba ohraniti tudi v državljskih forumih, ki bodo potekali v prihodnosti.

Ključni ukrepi:

1. v celoti izkoristiti potencial vključevanja mladih kot del okvira in nabora orodij Komisije za boljše pravno urejanje, s čimer se zagotovi pregled z vidika mladih;
2. nadaljevati dialoge o mladinski politiki s komisarji in komisarkami;
3. še naprej zagotavljati močno udeležbo mladih v državljskih forumih;
4. dodatno mobilizirati notranjo mladinsko mrežo Komisije, ki vključuje mladinske korespondente;
5. začeti izvajati vrsto okroglih miz, posvečenih vključevanju mladih.

²⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Konferenca o prihodnosti Evrope – Uresničevanje vizije s konkretnimi ukrepi (COM(2022) 404 final).

3.1.2 UPORABA INSTRUMENTOV DIALOGA IN VKLJUČEVANJA V OKVIRU STRATEGIJE EU ZA MLADE ZA OBDOBJE 2019–2027

Tvorna participacija mladih²⁵ je temelj vsake dobro delujoče demokracije, saj prispeva k bolj vključujoči in kohezivni družbi, in je v tem smislu še posebno pomembna tudi za evropske volitve, ki bodo potekale leta 2024. Priporočilo, ki je del **svežnja za obrambo demokracije** in katerega namen je spodbuditi visoke demokratične standarde na evropskih in nacionalnih volitvah in referendumih, podpira široko udeležbo različnih skupin na volitvah, vključno z mladimi²⁶. Navedeni sveženj vključuje tudi priporočilo o spodbujanju udejstvovanja in učinkovite participacije državljanov in organizacij civilne družbe v procesih oblikovanja javnih politik²⁷, ki med drugim spodbuja tvorno, vključujočo in varno participacijo otrok in mladih brez kakršne koli diskriminacije. V skladu s Priporočilom bi si morale države članice posebej prizadevati za večjo participacijo otrok in mladih v političnem in demokratičnem življenju na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, tudi na podeželskih in oddaljenih območjih.

Aktivna participacija v družbi in demokraciji je sredstvo za izboljšanje ključnih spretnosti mladih, njihovih možnosti, občutka pripadnosti in pozitivnih obetov. Raziskava Eurobarometer o mladih in demokraciji iz leta 2022 je pokazala vse večje udejstvovanje mladih, saj je 58 % mladih anketirancev izjavilo, da so aktivni v družbi, v kateri živijo²⁸.

Leto mladih je privedlo do odločnega prizadevanja za zagotovitev novih in boljših priložnosti za mlade, da se bodo razvili v aktivne državljane ter sodelovali v demokratičnem življenju in pri odločanju. Participacija mladih je tako postala glavna tema leta mladih z največjim številom dejavnosti (43 %) na zemljevidu dejavnosti evropskega mladinskega portala²⁹. Zagotavljanje več priložnosti, da se glas mladih sliši na vseh ravneh, je bil tudi najpomembnejši nadaljnji ukrep, ki ga je v anketah izbralo 61 % mladih, 72 % deležnikov ter 73 % nacionalnih koordinatorjev in nacionalnih kontaktnih točk. Participacija mladih je potrebna na vseh področjih politike, ki so pomembna za mlade. Zato je ključnega pomena, da se okrepijo instrumenti strategije EU za mlade. Da bi se ohranil in okrepil zagon za dialog in vključevanje, ki je bil dosežen v letu mladih, bo Komisija:

- **okrepila mladinski dialog EU**, glavni instrument za participacijo mladih v Evropi, s povečanjem njegove prepoznavnosti in dosega, vključitvijo več različnih mladinskih organizacij ter izboljšanjem razširjanja, uporabe in nadaljnega spremljanja rezultatov dialoga na vseh ravneh, pa tudi z okrepitvijo prizadevanj za vključevanje mladih z manj priložnostmi. Mladinski dialog EU je stalen pogovor z mladimi in mladinskimi organizacijami, v katerega so vključeni oblikovalci politik in odločevalci ter strokovnjaki, raziskovalci in drugi ustrezni organi civilne družbe. Da bi se lažje dosegla lokalna raven v posvetovanjih z mladimi, bi bilo mogoče ta dialog bolje povezati s ključnimi pobudami, ki jih pripravlja Komisija. Komisija bo zato **osredotočenost dialoga tesneje uskladila s svojim delovnim programom**. V podporo procesu širitve bo preučila, kako še tesneje sodelovati z mladimi iz držav kandidatk in potencialnih kandidat;

²⁵ V letu mladih je bila v okviru mladinskega partnerstva med EU in Svetom Evrope objavljena študija z naslovom *Meaningful youth political participation in Europe: concepts, patterns and policy implications* (Tvorna politična participacija mladih v Evropi: koncepti, vzorci in posledice za politiko).

²⁶ Priporočilo Komisije o vključujočih in odpornih volitvah (C(2023)8626 final).

²⁷ Priporočilo Komisije o spodbujanju udejstvovanja in učinkovite udeležbe državljanov in organizacij civilne družbe v procesih oblikovanja javnih politik (C(2023)8627 final).

²⁸ Raziskava Flash Eurobarometer 502 – Mladi in demokracija v evropskem letu mladih, maj 2022.

²⁹ Organizatorji, ne glede na to, ali gre za deležnike ali mlade posameznike iz vse Evrope in zunaj nje, so bili povabljeni, naj svoje pobude za evropsko leto mladih predstavijo na zemljevidu dejavnosti evropskega mladinskega portala.

- olajšala izmenjave in posvetovanja z mladimi o prihodnjih pobudah politike z novo **skupino v okviru platforme deležnikov na področju mladine**, ki bo nadaljevala delo skupine deležnikov, aktivne v okviru leta mladih, in v kateri bodo sodelovali mladinske organizacije, raziskovalci na področju mladine, predstavniki držav članic in druge institucije EU. Platforma bo v okviru svojega dela **pozorno spremljala prihodnje pobude EU**;
- še naprej razvijala **evropski mladinski portal** kot enotno kontaktno točko za priložnosti EU za mlade, ki podpira obveščanje, ozaveščanje in komuniciranje z mladimi. Informacije in ozaveščenost so osnovni pogoj za tvorno participacijo mladih, poleg tega krepijo občutek evropske pripadnosti in obete mladih;
- preučila možnost zagotavljanja **mikro nepovratnih sredstev** v prihodnjem programu Erasmus+. Ta **lahko dostopna nepovratna sredstva z nizko vrednostjo** so v okviru leta mladih uspešno preizkusili nekateri nacionalni koordinatorji. Mladim omogočajo **enostaven dostop do financiranja** za delo pri skupnih projektih, razvijanje spretnosti, zmogljivosti za ukrepanje in samozavesti ter pozitivne spremembe v njihovih skupnostih. Poleg tega so mikro nepovratna sredstva učinkovit mehanizem za ozaveščanje mladih o priložnostih EU za mlade in povečanje njihovega zanimanja zanje;
- približala EU mladim in ozaveščala o priložnostih EU v okviru **evropskega tedna mladih**, ki bo potekal od 12. do 19. aprila 2024 na temo demokratične participacije. To bo zelo pomemben dogodek pred evropskimi volitvami leta 2024. V tednu mladih bo že **drugič** potekal dogodek **LevelUp!**, ki ga bo, kot je bilo preizkušeno v okviru evropskega leta mladih, v sodelovanju s Komisijo in Parlamentom organiziral Evropski mladinski forum. Cilj je izboljšati zagovorniške, komunikacijske in organizacijske spretnosti mladinskih aktivistov ter povečati udeležbo mladih na volitvah, med drugim na evropskih volitvah leta 2024;
- še naprej **podpirala udejstvovanje mladih v zunanjem delovanju EU** prek **mladinskih svetovalnih struktur v delegacijah EU** in posebnih globalnih pobud, kot je pobuda Ženske in mladi v demokraciji (WYDE)³⁰. Komisija bo to institucionalno udejstvovanje mladih še okrepila, saj bo leta 2024 povezala mlade iz Evrope in vsega sveta ter združila člane svojih mladinskih mrež, kot so mladinski odbori;
- ustvarjala sinergije med ukrepi za participacijo mladih in ukrepi za participacijo otrok³¹, ki so odgovor na pravico otrok, da izrazijo svoje mnenje. Še naprej bo izvajala novo **platformo EU za participacijo otrok**³², ki otroke vključuje v odločanje na ravni EU in podpira aktivno participacijo v demokratičnem življenju že od zgodnjega otroštva;
- spodbujala države članice, naj po zgledu koordinatorja EU za mlade imenujejo **nacionalne ali regionalne koordinatorje za mlade**. Ti koordinatorji bi na nacionalni in regionalni ravni ter med državami članicami in Komisijo okrepili medsektorsko sodelovanje pri vprašanjih, povezanih z mladimi. Pozvani bi bili, da prispevajo k platformi deležnikov na področju mladine in se povežejo s koordinatorjem EU za mlade. V skladu z okrepljenimi prednostnimi nalogami širitve, ki jih je napovedala predsednica Ursula von der Leyen, se bo spodbujalo tudi sodelovanje držav kandidat in potencialnih kandidat.

³⁰ Pobuda WYDE vključuje pet sestavnih delov: (i) participacija mladih v javnih zadevah, (ii) mladi za svobodo združevanja in zbiranja, (iii) mladi in ženske v parlamentih, (iv) mladi in ženske v političnih strankah ter (v) spodbujanje politične participacije mladih žensk pri odločanju.

³¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Strategija EU o otrokovih pravicah (COM(2021) 142 final).

³² Platforma EU za participacijo otrok.

Ker je vključevanje mladih še vedno razmeroma nov koncept, je treba konkretne instrumente za vključevanje na ravni EU in nacionalni ravni (vključno s pregledi oziroma ocenami učinka z vidika mladih ali podobnimi instrumenti) uvajati postopoma, **spremljati pa jih mora vrsta ukrepov za krepitev zmogljivosti**, vključno z vzajemnim učenjem, zbiranjem dokazov, usposabljanjem in viri, da bi razumeli, kaj dejansko deluje. To je ključno za oblikovanje najučinkovitejšega načina za uresničitev cilja vključevanja mladih **brez uvedbe nepotrebnega upravnega bremena**. Komisija bo zato:

- leta 2024 predstavila **analitično poročilo**, ki bo temeljilo na prispevkih držav članic in bo vsebovalo pregled nacionalnih izkušenj s pristopi vključevanja mladih;
- olajšala **izmenjavo dobre prakse in organizirala dejavnosti vzajemnega učenja** za zainteresirane države članice. V okviru teh dejavnosti bi bilo mogoče pripraviti nabore orodij, smernice in vire za usposabljanje;
- sodelovala z mednarodnimi organizacijami, kot sta **Svet Evrope in OECD**, da bi dodatno obogatili bazo dokazov in spoznanja, pridobljena v okviru politike vključevanja mladih.

Ugotovitve se lahko upoštevajo tudi v razpravah na posebnih okroglih mizah o vključevanju mladih.

Ključni ukrepi:

1. okrepiti mladinski dialog EU;
2. vzpostaviti skupino za platformo deležnikov na področju mladine;
3. nadalje razviti evropski mladinski portal kot enotno kontaktno točko za priložnosti, ki jih ponuja EU;
4. raziskati možnost uporabe mikro nepovratnih sredstev v okviru prihodnjega programa Erasmus+;
5. v letu 2024 organizirati evropski teden mladih o demokratični participaciji in dogodek LevelUp! za mlade aktiviste;
6. podpreti sodelovanje mladih v zunanjem delovanju EU;
7. ustvariti sinergije med ukrepi za participacijo mladih in ukrepi za participacijo otrok;
8. spodbujati države članice k imenovanju nacionalnih ali regionalnih koordinatorjev za mlade;
9. krepiti znanje in zmogljivosti na področju vključevanja mladih s pomočjo vzajemnega učenja, zbiranja dokazov, usposabljanja in virov.

3.2 OBRAVNAVANJE VPRAŠANJ, POVEZANIH Z MLADIMI, NA VSEH PODROČJIH POLITIKE

Zgoraj opisani ukrepi za vključevanje mladih so lahko pomembni za vsa področja politike. Mladi bi morali imeti možnost izraziti svoja stališča na vseh področjih, ki jih zadevajo, prav tako bi bilo treba njihove potrebe upoštevati pri vseh odločitvah, ki vplivajo nanje.

Na katere ključne teme bi se po mnenju mladih moralo osredotočiti evropsko leto mladih³³?

Izhodišče: vsi anketiranci (n = 26 178)

Vir: Raziskava Flash Eurobarometer 502 – Mladi in demokracija v evropskem letu mladih, maj 2022.

Zato bo Komisija v okviru ukrepanja, ki sledi letu mladih, in ob upoštevanju glavnih pomislekov mladih nadaljevala ukrepe na naslednjih **petih ključnih področjih politike, ki so pomembna za mlade: zdravje in dobrobit, okolje in podnebje, izobraževanje in usposabljanje, mednarodno sodelovanje in evropske vrednote ter zaposlovanje in vključevanje.**

3.2.1 ZDRAVJE IN DOBROBIT

Pandemija COVID-19 je bila resen izziv za duševno zdravje, zlasti med mladimi. Poleg tega se mladi soočajo s številnimi izzivi, ki jih prinašajo digitalna orodja, vključno z družbenimi mediji, kar vse bolj obremenjuje duševno zdravje številnih med njimi. Večja osamljenost in manj socialnih interakcij, izgubljene priložnosti, negotovost glede prihodnosti ter tesnoba, ki je bila posledica strahu in izgube, so med pandemijo COVID-19 povzročale stres.^{34 35 36}

Med prednostnimi nalogami na področju mladine v EU najhitreje narašča potreba po izboljšanju njihovega duševnega in telesnega zdravja ter dobrobiti³⁷. Sporočilo Komisije o **celovitem pristopu k duševnemu zdravju**³⁸ iz junija 2023 je bilo prvi in pomemben korak za zagotovitev novega medsektorskega pristopa k duševnemu zdravju. V okviru njegove priprave so bili zbrani posebni prispevki o duševnem zdravju mladih. V sporočilu o duševnem zdravju je opredeljenih 20 vodilnih pobud in 1,23 milijarde EUR finančne podpore iz več instrumentov financiranja EU. Komisija bo:

³³ Anketiranci so lahko izbrali največ tri odgovore.

³⁴ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o izvajanju strategije EU za mlade 2019–2021 (COM(2021) 636 final).

³⁵ Glede na Unicefovo poročilo iz leta 2021 je samomor takoj za prometnimi nesrečami drugi najpogostejši vzrok smrti pri mladih (med 15. in 19. letom starosti), v EU pa so letne izgube zaradi duševnih motenj pri otrocih in mladih ocenjene na 50 milijard EUR.

³⁶ Glede na poročilo o pregledu zdravstva iz leta 2022 je vsak drugi mladi Evropejec poročal, da ni prejel potrebne podpore na področju duševnega zdravja, depresija med mladimi pa se je več kot podvojila.

³⁷ Raziskava Flash Eurobarometer 502 – Mladi in demokracija v evropskem letu mladih, maj 2022.

³⁸ Sporočilo Komisije o celovitem pristopu k duševnemu zdravju (COM(2023) 298 final).

- pomagala državam članicam pri izvajanju **priporočila Sveta o poteh do uspeha v šoli**³⁹ iz novembra 2022, v katerem je čustvena dobrobit otrok in mladih poudarjena kot ključni dejavnik za povečanje njihovih možnosti za uspeh v izobraževanju in življenju nasploh;
- pripravila **smernice o dobrobiti v šolah**, ki jih bo leta 2024 objavila njena strokovna skupina za podpora učna okolja;
- kot prednostno nalogo v letu 2024⁴⁰ in kot je napovedano v strategiji EU o otrokovih pravicah⁴¹, predstavila **priporočilo Komisije o razvoju in krepitvi integriranih sistemov za zaščito otrok** v državah članicah. To bo osredotočeno na potrebe otrok in bo zagotovilo boljšo uporabo obstoječih orodij EU (zakonodaja, ukrepi politike in financiranje);
- izvajala vodilne pobude v okviru **novega sporočila Komisije o duševnem zdravju**, kot je podpora vzpostavitvi mreže za duševno zdravje otrok in mladih v letu 2024 za izmenjavo informacij, medsebojno podporo in ozaveščanje prek mladih ambasadorjev, ter razvila **zbirko orodij za preprečevanje**, s katerimi se bodo obravnavale medsebojne povezave med duševnim in telesnim zdravjem ter ključnimi dejavniki za zdravje;
- z ukrepom **Zdravi zasloni, zdrava mladina** zagotovila boljšo zaščito mladih na digitalnem področju, na spletu in v družbenih medijih;
- podpirala države članice pri **spremljanju vpliva digitalne preobrazbe na dobrobit otrok** prek portala „Boljši internet za otroke“;
- podpirala države članice pri krepitvi **dobrobiti in duševnega zdravja mladih v okviru vodilne pobude Instrumenta za tehnično podporo za leto 2024** za duševno zdravje: spodbujanje dobrobiti in duševnega zdravja⁴² ter še naprej zagotavljala podporo v okviru vodilne pobude „Youth First“ za krepitev duševnega zdravja in oskrbe ranljivih otrok in mladih;
- **zagotavljala varnejši in bolj zdrav digitalni prostor za mlade** z izvajanjem akta o digitalnih storitvah, v skladu s katerim morajo spletne platforme mladoletnikom, ki imajo do njih dostop, zagotavljati visoko raven zasebnosti, varnosti in zaščite;
- predstavila **sveženj o preprečevanju** v okviru evropskega načrta za boj proti raku, ki vključuje:
 - osnutek **priporočila Sveta o vrstah raka, ki jih je mogoče preprečiti s cepljenjem**, za povečanje precepljenosti proti humanim papilomavirusom med deklicami in dečki v obdobju pred in med puberteto, ter

posodobitev **priporočila Sveta iz leta 2009 o okolju brez tobačnega dima**, ki ljudi varuje pred izpostavljenostjo pasivnemu kajenju in aerosolom ter prispeva k ustvarjanju generacije brez tobaka;

³⁹ Priporočilo Sveta z dne 28. novembra 2022 o poteh do uspeha v šoli in nadomestitvi Priporočila Sveta z dne 28. junija 2011 o politikah za zmanjševanje osipa.

⁴⁰ V okviru delovnega programa Komisije za leto 2024.

⁴¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Strategija EU o otrokovih pravicah (COM(2021) 142 final).

⁴² Vodilna pobuda Instrumenta za tehnično podporo za leto 2024 – Mental health: Fostering well-being and mental health (Duševno zdravje: spodbujanje dobrobiti in duševnega zdravja) (europa.eu).

- s shemo nepovratnih sredstev v višini 1 milijona EUR v okviru pobude za mlade v najbolj oddaljenih regijah, t. i. *Youth4Outermostregions*⁴³, zagotovila **podpomo mladim v najbolj oddaljenih regijah** za izboljšanje kakovosti življenja v njihovih regijah.

3.2.2 OKOLJE IN PODNEBJE

Uspeh zelenega dogovora EU je odvisen od aktivne participacije državljanov. Evropsko leto mladih je ustvarilo priložnosti za sodelovanje in pomoč pri oblikovanju zelenega prehoda. Mladi bi morali pridobiti ustrezne spretnosti in znanje, da bi se lahko z ustvarjalnimi in inovativnimi rešitvami lotili okoljskih izzivov in izzivov, povezanih s podnebnimi spremembami. Komisija bo na podlagi teh prizadevanj:

- podprla skupnost **mladih ambasadorjev podnebnega pakta EU**, ki bodo spodbujali podnebne ukrepe med mladimi na terenu in podpirali njihove lokalne dejavnosti;
- podprla prispevek mladih k doseganju ciljev Unije za odpornost na nesreče, ki je bistveno orodje za krepitev odpornosti proti nesrečam v prihodnosti;
- povečala **možnosti za prostovoljstvo mladih**, da bi uresničili zeleni prehod, in sicer z **dodatnimi sredstvi v okviru razpisa evropske solidarnostne enote za leto 2024** iz programa **Obzorje Evropa**;
- spodbujala **mreže zelenih mest in regij** (kot je pobuda Sporazum o zelenih mestih), da bi se mladi pripravniki in prostovoljci vključili v lokalne zelene projekte;
- še naprej spodbujala izvajanje podnebnih projektov, ki jih vodijo mladi, znotraj **projekta EUTeens4Green** v okviru Sklada za pravični prehod;
- podpirala države članice pri izvajanju **priporočila Sveta o učenju za zeleni prehod in trajnostni razvoj**⁴⁴;
- podprla nov **učni laboratorij za mlade** v okviru **izobraževalne koalicije za podnebje**;
- nagovorila mlade v okviru svoje prihodnje **kampanje o podnebj in demokraciji** pred evropskimi volitvami leta 2024;
- spodbujala vključevanje mladih z Zahodnega Balkana v zeleni prehod prek posebnega **mladinskega laboratorija za Zahodni Balkan**;
- razširila doseg **projekta Girls Go Circular**, ki ga izvajajo Evropski inštitut za inovacije in tehnologijo ter skupnosti znanja in inovacij, da bi se izboljšale digitalne in podjetniške spretnosti deklet na področju krožnega gospodarstva;
- poudarila potrebo po podpori generacijske pomladitve v kmetijstvu, saj so mladi vir novih zamisli in energije, oblikujejo inovativne pobude ter si prizadevajo za trajnostne prakse in prehod.

3.2.3 IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

⁴³ Ponovno odprt razpis – Pobuda za mlade v najbolj oddaljenih regijah: 1 milijon EUR za podporo mladim v najbolj oddaljenih regijah (europa.eu).

⁴⁴ Priporočilo Sveta z dne 16. junija 2022 o učenju za zeleni prehod in trajnostni razvoj.

Tema izobraževanja in usposabljanja je bila pomembna tema v letu mladih, ki je sovpadalo s praznovanjem 35. obletnice programa Erasmus+ in nadaljevanjem izobraževanja v tujini po pandemiji. Potreba po nadaljnjem spodbujanju tega je bila poudarjena v **priporočilu Sveta o mobilnosti mladih prostovoljcev**⁴⁵, nedavnem **priporočilu Sveta „Evropa in mobilnost“**⁴⁶ in priporočilih konference o prihodnosti Evrope leta 2022⁴⁷. Komisija bo:

- v letu 2024 nadaljevala prizadevanja za **skupno evropsko diplomo** v skladu z evropsko strategijo za univerze, kar bo pripomoglo k večjemu občutku evropske pripadnosti med visokošolskimi študenti in akademskim osebjem, vključenim v transnacionalne akademske programe. Oznaka skupne evropske diplome bi bila dopolnilno spričevalo, ki bi na podlagi skupnih evropskih meril dopolnjevalo kvalifikacije, ki jih pridobijo študenti, ki diplomirajo v okviru skupnih programov;
- spodbujala večjo vlogo mladih v **evropskem vozlišču za digitalno izobraževanje**, pri pregledu **akcijskega načrta za digitalno izobraževanje** v letu 2024 in v drugih pobudah, povezanih z zagotavljanjem kakovostnega, vključujočega in vsem dostopnega digitalnega izobraževanja v Evropi, tudi na podeželju in oddaljenih ozemljih;
- okrepila ukrep **Jean Monnet za šole** v okviru programa Erasmus+ za nadaljnje spodbujanje učenja o povezovanju in vrednotah EU že od zgodnjega otroštva;
- spodbujala države članice, naj povečajo možnosti za izobraževanje, usposabljanje, šport, prostovoljstvo in zaposlovanje za **mlade na podeželskih in oddaljenih območjih**, kot je predvideno v akcijskem načrtu EU za podeželje⁴⁸;
- leta 2024 nadaljevala izvajanje pobude **EU TalentOn** za nadarjene mlade raziskovalce in **natečaj EU za mlade znanstvenike** v okviru evropskega mesta znanosti – Katowice 2024;
- v skladu z akcijskim načrtom za digitalno izobraževanje in evropsko strategijo za univerze obravnavala **premajhno zastopanost deklet in žensk v izobraževanju in usposabljanju na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike**, tudi s pristopom STEAM⁴⁹;
- podpirala države članice pri oblikovanju in izvajanju reform za razvoj spretnosti mladih v okviru vodilne pobude **Instrumenta za tehnično podporo** za leto 2024 za spretnosti: spodbujanje sistemov za razvoj spretnosti, ki so bolj prilagojeni trgu dela⁵⁰. Podpora bo namenjena odpravi stalnega neskladja v spretnostih in pomanjkanja delovne sile, izpopolnjevanju delovne sile za zeleni in digitalni prehod ter prilagajanju izobraževalnih sistemov;

⁴⁵ Priporočilo Sveta z dne 5. aprila 2022 o mobilnosti mladih prostovoljcev v Evropski uniji.

⁴⁶ Evropa in mobilnost – predlog o prihodnosti učne mobilnosti | Evropski izobraževalni prostor (europa.eu).

⁴⁷ Konferenca o prihodnosti Evrope (europa.eu).

⁴⁸ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Dolgoročna vizija za podeželska območja EU – do močnejših, povezanih, odpornih in uspešnih podeželskih območij do leta 2040 (COM(2021) 345 final).

⁴⁹ Pristop STEAM se nanaša na vključevanje umetnosti, družboslovja in humanistike v izobraževanje na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike kot transdisciplinarnega, vključujočega in v prihodnost usmerjenega pristopa k učenju, da bi bila študij in poklic na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike privlačnejša za različne skupine učencev.

⁵⁰ Vodilna pobuda Instrumenta za tehnično podporo za leto 2024 *Flagship on Skills: Fostering skills development systems better adapted to the labour market* (Vodilna pobuda za spretnosti: spodbujanje sistemov za razvoj spretnosti, ki so bolj prilagojeni trgu dela) (europa.eu).

- spodbujala sodelovanje **univerz iz držav Zahodnega Balkana** v okviru pobude Evropske univerze;
- spodbujala uporabo skupnega **okvira EU/OECD-INFE za finančno usposobljenost otrok in mladih** v EU⁵¹ med državami članicami in deležniki.

3.2.4 MEDNARODNO SODELOVANJE IN EVROPSKE VREDNOTE

EU je kot ključni dosežek svetovne razsežnosti evropskega leta mladih predstavila svoj prvi akcijski načrt za mlade v zunanjem delovanju EU⁵², ki je bil oblikovan skupaj z mladinskimi organizacijami in mladimi. Namen akcijskega načrta je s posebnimi pobudami vključiti, opolnomočiti in povezati mlade iz EU in partnerskih držav iz vseh regij, da bi lahko predstavili svoj pogled in kot partnerji sodelovali pri zunanjem delovanju EU. Komisija bo:

- povečala sodelovanje EU z mladimi po vsem svetu z izvajanjem in krepitvijo pobud, kot je **mladinski odbor EU** za mednarodna partnerstva, ter z vse pogostejšim vzpostavljanjem mladinskih svetovalnih struktur v delegacijah EU;
- podprla prispevek mladih k doseganju ciljev trajnostnega razvoja z osnovnimi orodji, sredstvi in spretnostmi, med drugim s pobudami, kot sta sklad za opolnomočenje mladih⁵³ in afriško-evropska mladinska akademija;
- vzpostavila platformo za redni dialog in posvetovanja z mladinskimi organizacijami po vsem svetu prek **platforme za mladinski dialog v zunanjem delovanju EU**⁵⁴ ter zagotovila vključevanje mladih v različne posvetovalne procese, tudi v okviru uvajanja strategije Global Gateway⁵⁵;
- zagotovila prostor in podporne zmogljivosti za aktivno participacijo mladih v procesih vzpostavljanja miru, reforme varnostnega sektorja in mediacije, da se zagotovijo upoštevanje posebnih potreb in prednostnih nalog mladih ter priznanje njihove vloge pri obnovi in podpora tej vlogi v skladu z zavezo EU agendi OZN za mir in varnost;
- omogočila, da se za **ukrepe programa Erasmus+ za krepitev zmogljivosti na področju mladine in športa** v okviru razpisa za leto 2024 (s sredstvi iz instrumenta NDICI – Globalna Evropa) prijavijo mladinske in športne organizacije iz Ukrajine in drugih držav iz regije vzhodnega partnerstva, da se okrepijo njihove zmogljivosti. V teh ukrepih že lahko sodelujejo vse partnerske države z Zahodnega Balkana. Preučila bo tudi možnosti programa Erasmus+ v drugih regijah, zlasti na področju virtualnih izmenjav in krepitve zmogljivosti mladih;
- dodatno podprla nedavno ustanovljeno **mrežo študentskih društev za evropske zadeve na univerzah v Združenem kraljestvu**. V okviru akcijskega načrta za mlade v zunanjem

⁵¹ Evropska unija/OECD, Okvir za finančno usposobljenost otrok in mladih v Evropski uniji.

⁵² Skupno sporočilo Evropskemu parlamentu in Svetu – Akcijski načrt za mlade v zunanjem delovanju EU za obdobje 2022–2027 – Spodbujanje tvorine udeležbe in opolnomočanja mladih v zunanjem delovanju EU za trajnostni razvoj, enakost in mir (JOIN(2022) 53 final).

⁵³ Sklad za opolnomočenje mladih je bil vzpostavljen 4. oktobra 2022 in se bo izvajal v partnerstvu z največjimi svetovnimi mladinskimi organizacijami v okviru pobude za globalno mobilizacijo mladih.

⁵⁴ Razpis za prijavo interesa za članstvo v **platformi za mladinski dialog v zunanjem delovanju EU** je bil objavljen 6. oktobra 2023.

⁵⁵ Platforma za dialog s civilno družbo in lokalnimi organi v okviru strategije Global Gateway je začela delovati 24. oktobra 2023 in vključuje mladinske organizacije.

delovanju EU bo v delegaciji EU v Združenem kraljestvu vzpostavljena svetovalna struktura za mlade;

- pred vrhom OZN o prihodnosti še naprej sodelovala z ESZD in državami članicami EU pri oblikovanju ambicioznega in v ukrepe usmerjenega pakta za prihodnost, vključno s poglavjem, ki bo posebej osredotočeno na mlade in prihodnje generacije, ter zagotavljala njegovo nadaljnje spremljanje.

3.2.5 ZAPOSLOVANJE IN VKLJUČEVANJE

EU pomaga državam članicam pri zmanjševanju brezposelnosti in neaktivnosti mladih, med drugim z osredotočanjem na mlade v ranljivem položaju, kot so mladi invalidi, in posredno z vlaganjem v gospodarski razvoj vseh regij EU. Odpravljanje socialnih, gospodarskih in ozemeljskih razlik je za mlade pomembno, saj izboljšuje enak dostop do storitev in priložnosti na področju zaposlovanja, izobraževanja in socialnega vključevanja. Cilj je pomagati mladim, da imajo dostop do priložnosti ne glede na svoje socialno-ekonomsko ozadje ali kraj bivanja, pa tudi pospešiti digitalni in zeleni prehod ter vključujočo rast. Okrepljeno jamstvo za mlade bo še naprej pomembno orodje za pomoč mladim pri vstopu na trg dela. Mehanizem za okrevanje in odpornost v okviru instrumenta NextGenerationEU spodbuja naložbe in reforme v državah članicah s poudarkom na zelenem in digitalnem prehodu ter drugih politikah za otroke in mlade, na primer na področju izobraževanja in spretnosti.

Pripravišstva so pomembna odskočna deska za mlade pri vstopu na trg dela. Zaradi jasnih prednosti pripravništev so mladi zahtevali boljše pogoje za usposabljanje v EU in kot zapuščino evropskega leta mladih vložili peticijo za prepoved neplačanih pripravništev⁵⁶. Evropski parlament je v resoluciji z dne 14. junija 2023, ki vključuje priporočila Komisiji o kakovostnih pripravništvih, Komisijo pozval, naj zagotovi minimalne standarde kakovosti za pripravništva, vključno s plačilom⁵⁷. Komisija bo zato:

- leta 2024 **posodobila svoj okvir za kakovost pripravništev**, da se bodo med drugim obravnavala vprašanja, kot sta pravično plačilo in dostop do socialne zaščite. Komisija namerava resolucijo Parlamenta upoštevati zlasti s predlogom zakonodajnega akta ob doslednem upoštevanju načel sorazmernosti, subsidiarnosti in boljše priprave zakonodaje;
- nadalje izvajala **pobudo ALMA** (*Aim, Learn, Master, Achieve*), da bi prikrajšanim mladim v starosti od 18 do 29 let pomagala pri vključevanju v družbo in na trg dela v drugih državah. Po razpisu za zbiranje predlogov za projekte na ravni EU v okviru pobude ALMA se pričakuje, da bo v 29 projektih po vsej EU sodelovalo več kot 800 mladih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposabljaajo⁵⁸;
- **sodelovala s skupinami, katerih neizkoriščeni podjetniški potencial je še vedno velik**, kot so ženske, mladi in invalidi, in sicer s kampanjami ozaveščanja, mentorstva in kovčinga⁵⁹;

⁵⁶ [No more unpaid internships! \(Nič več neplačanih pripravništev!\) | Evropski mladinski forum.](#)

⁵⁷ Komisija je v [resoluciji](#) pozvana, naj predloži predlog direktive o pripravništvih na odprtem trgu dela, pripravništvih v okviru aktivnih politik trga dela in pripravništvih, ki so obvezen del poklicnega usposabljanja.

⁵⁸ Do zdaj se je 15 držav članic zavezalo, da bodo pobudo ALMA vključile v svoje nacionalne ali regionalne programe ESS+ (2021–2027).

⁵⁹ [Ukrep št. 17 svežnja pomoči za MSP.](#)

- še naprej podpirala države članice in regije EU pri **izvajanju programov kohezijske politike za obdobje 2021–2027**⁶⁰, vključno s podporo iz Evropskega sklada za regionalni razvoj na področjih zaposlovanja, izobraževanja in usposabljanja, socialne vključenosti, socialnega in zdravstvenega varstva, trajnostnega turizma in kulture, od katerih bodo imeli mladi kot opredeljene ciljne skupine koristi glede na ugotovljene potrebe na ciljnih ozemljih;
- z **mehanizmom za spodbujanje talentov** podpirala regije EU, ki se spopadajo z demografskimi izzivi, tudi zaradi odhoda mladega prebivalstva. Mehanizem podpira regije EU pri usposabljanju, ohranjanju in privabljanju ljudi, spretnosti in kompetenc, ki so potrebni za obvladovanje posledic demografskega prehoda;
- še naprej podpirala **vlade držav Zahodnega Balkana pri izvajanju jamstva za mlade** po vzoru modela EU in spodbujala podobne pristope v sosednjih državah za reševanje težav mladih, ki niso zaposleni in se ne izobražujejo ali usposabljaajo (NEET);
- še naprej podpirala države članice EU pri izvajanju **evropskega jamstva za otroke** s ciljem preprečevanja diskriminacije in socialne izključenosti in boja proti njima;
- skupaj z deležniki kot eno od pobud strategije o pravicah invalidov⁶¹ razvila sveženj ukrepov za zaposlovanje invalidov, tj. sklop smernic in praks za olajšanje zaposlovanja invalidov. Smernice bodo med drugim osredotočene na karierno svetovalno delo in prakse zaposlovanja, pomembne za mlade invalide;
- spodbujala razvoj uspešnih, močnejših, povezanih in odpornih podeželskih območij, ki bodo podpirala zaposlovanje mladih v skladu z dolgoročno vizijo za podeželska območja.

4. OHRANITEV NAŠE ZAVEZANOSTI MLADIM V EVROPI

Institucije EU in države članice so v evropskem letu mladih okrepile svojo obstoječo zavezo mladim v skladu s cilji strategije EU za mlade 2019–2027, ki vključujejo spodbujanje participacije mladih in vključevanje vidika mladih v oblikovanje politik. Ključnega pomena je, da se to ohrani in nadgradi. Podpora otrokom in mladim je bistvena za zagotovitev, da bo naslednja generacija Evropejcev opremljena za spopadanje z izzivi našega hitro spreminjajočega se sveta in za samozavestno soočanje s prihodnostjo.

Evropska komisija bo mlade še naprej podpirala s konkretnimi nadaljnjimi ukrepi, kot so predstavljeni v tem sporočilu. Osrednji element tega pristopa je duh sodelovanja, ki ga uteleša tudi samo leto mladih. Leto mladih je utrdilo skupno razumevanje, da so projekti, namenjeni mladim, učinkovitejši in uspešnejši, če se oblikujejo in izvajajo v sodelovanju z mladimi in deležniki na področju mladine. Rezultati se povečajo, če so institucije EU ter nacionalni, regionalni in lokalni organi odprti in predani sodelovanju in stalnemu dialogu.

Ta dialog in sodelovanje bosta še posebno pomembna pri prizadevanjih za udejstvovanje mladih na evropskih volitvah leta 2024. Vendar se participacija mladih ne začne in ne konča samo z

⁶⁰ Kohezijska politika – Glavna naložbena politika EU.

⁶¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Unija enakosti: strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 (COM(2021) 101 final).

glasovanjem. Razvije se iz majhnega koraka, bodisi prostovoljnega sodelovanja v gledališkem projektu skupnosti bodisi sodelovanja v nacionalni akciji čiščenja plaž. Druge oblike participacije mladih vključujejo kandidiranje za izvolitev v študentski svet, vlaganje peticij ali sodelovanje pri posvetovanju v okviru mladinskega dialoga EU, pridružitve mednarodnim mladinskim nevladnim organizacijam, udeležbo na evropskih prireditvah za mlade ali v evropskem tednu mladih ali sodelovanje v projektu, ki se izvaja v okviru programov EU za mlade. Vse to predstavlja participacijo mladih v praksi.

Priložnosti, ki jih mladi dobijo, jih oblikujejo kot državljane ter vplivajo na njihove odločitve in življenjske poti. To lahko dokončno določi prihodnjo usmeritev Evrope. Zato bo Evropska unija mladim zagotovila večjo vlogo pri oblikovanju in razvoju politik EU.

Leto 2022 je bilo njihovo leto: naj bo njihova tudi prihodnost.